

شب خشید

علی باباجانی

ستاره‌های بی‌شمار در آسمان کنار ماه، غریبانه سوسو می‌زندن. راهب مسیحی از صومعه خود بیرون آمد و به آسمان چشم دوخت. اما نوری که در دور دست از زمین به سوی آسمان شعله می‌کشید، توجه‌اش را جلب کرد. آن نور عجیب‌تر از روشنایی آسمان پرستاره بود. چیزی که به چشم راهب خورد، غیرمنتظره بود. تا به حال چنین صحنه عجیبی را ندیده بود. به سوی نور نگاه کرد که از زمین به آسمان برپی‌خاست؛ نوری که نه شبیه نور چراغی روشن در تاریکی بود و نه مثل روشنایی آتش شعله‌ور. کنجکاوی راهب بیشتر شد. صدای چند نفر در آن دور دست به گوشش خورد. با خود اندیشید: «شاید آن‌ها به کمک احتیاج دارند.» اما آن روشنایی چیزی دیگر به راهب می‌گفت. نوری که جذبه‌ای خاص داشت و ناخودآگاه او را به سوی خود می‌کشید. به طرف نور راهی شد و آزو کرد سراب نباشد و به آن نور برسد. در دلش گرمای خاصی را احساس کرد و دونش انگار غوغایی بود.

نزدیک‌تر که شد مردان زیادی را دید که گرم عیش و نوش واستراحت بودند. اما در میان آن‌ها آن نور همچنان می‌درخشید. اسب‌ها و شترها هم در جایی مشغول استراحت بودند. راهب به گوشه‌ای دیگر نگاه کرد که چند زن و کودک اندوه‌گین بودند و راز و نیاز می‌کردند. او دریافت که این همه مردان با این همه اسب و امکانات باید جنگ‌جو باشند. مردی که در گوشه‌ای مسلح ایستاد بود، خود را به راهب رساند. راهب به آن مرد چشم دوخت. نیزه‌ای در دست داشت و شمشیری به کمر بسته بود. گوشه دستارش را روی صورتش انداده بود و چشم به حرکات راهب داشت. راهب با تعجب پرسید: «اینجا چه خبر است، از کجا می‌ایید؟»

مرد دستش را روی دسته شمشیرش گذاشت. او انگار وظیفه داشت ماجرا شهادت امام حسین علیهم السلام و اسارت خانواده‌اش را به گوش همه برساند. سوال راهب را بی‌پاسخ نگذاشت و گفت: «ما از عراق می‌اییم.» راهب تعجبش بیشتر شد. دوباره همه را زیرنظر گزدرازد. دوباره پرسید: «از کجا می‌ایید؟ از عراق!»

این جوانان نسل تازه‌ای هستند که در کره زمین ظهرور کرده است، و وظیفه دگرگونی عالم را پروردگار متعال برگزده اینان گذاشته است. عصر بعثت دویاره انسان آغاز شده است و اینان پیام‌آوان این عصرند و پیام آنان همان کلامی است که با روح الامین بر قلب مبارک رسول الله تجلی یافته و از آنجا بر زبان مبارکش جاری شده است. چگونه است که پروردگار در طول همه این اعصار، اینان را برای امانتداری خویش برگزیده است؟

صف طویل بچه‌ها با آرامش و اطمینان، وسعت جبهه فتح را به سوی فتوحات آینده طی می‌کرند و خود را به صفت مقدم می‌رسانند... و تو از تماشای آنان سیر نمی‌شوی.

خیلی شگفت‌آور است که انسان در متن عظیم‌ترین تغییرات تاریخ جهان و در میان سردمداران این تحول زندگی کند و از غفلت هرگز در نیابد که در کجا و در چه زمانی زیست می‌کند. اینجاست که تو به ژرفای این روایت عجیب پی می‌بری و در می‌یابی که چگونه معرفت امام زمان (عج)، شرط خروج از جاهلیت است. بین که عصر جاهلیت ثانی چگونه در هم فرو می‌ریزد، و بین که چه کسانی راه تاریخ را به سوی نور می‌گشایند.

بچه‌های محله تو و من، همان‌ها که اینجا و آنجا، در مدرسه و بازار و مسجد و نماز جمعه می‌بینی؛ با همان سادگی و صفاتی که در دعای توسل اشک می‌ریزند، تکبیرگویان به قلب سپاه دشمن می‌زنند و مکر شیاطین را یکسره بر باد می‌دهند.

شیطان حکومت خویش را بر ضعفها و ترس‌ها و عادات ما بنا کرده است، و اگر تو نترسی و از عادات مذموم خویش دست برداری و ضعف خویش را با کمال خلیفة‌الله‌ی جبران کنی، دیگر شیاطین را بر تو تسلطی نیست.

بگذار آمریکا با مانورهای ستاره دریابی و جنگ ستاره‌ها خوش باشد. دریا، دل مطمئن این بچه‌های سیاست و ستاره‌ها، نور از ایمان این بچه مسجدی‌ها می‌گیرند، همان‌ها که در جواب تو می‌گویند: «ما خط را نشکستیم؛ خدا شکست». و همه اسرار در همین کلام نهفته است.

در متنه‌ی ایله ارونند رود، در کنار خور، رزمندگان تازه نفس منتظرند که با قایق‌ها به آن سوی رود انتقال پیدا کنند. و تو در این فکر که چه کسی و چه چیزی این همه انسان‌هایی را که بیشترشان بیست و بیست و پنج ساله هستند، در اینجا گرد آورده است؟ و در میان این جمع، دیدن طبله‌ها با آن عقایده‌هایی که آنان را به صدر اسلام پیوند می‌زنند، بسیار امیدوارکننده است. طبله‌ها مظہر این پیمان مستحکمی هستند که ما را با پروردگارمان و غایت وجودیمان پیوند می‌دهد.

به راستی چه کسی ما را در اینجا گرد آورده است؟ آن چیست که این چنین با جاذبه‌ای نهانی و غیرقابل مقاومت ما را به سوی خویش می‌کشد؟ گروهی از غواص‌های خطاشکن، بعد از آن شب پر حادثه‌ای که در آن سوی رود گذرانده‌اند، باز می‌گردند تا جای خویش را به رزمندگان تازه نفس بسپارند.... آری، در اینجا و در دل این نخلستان هاست که تاریخ آینده جهان برگزده خستگی نایذیر این جوانان بنا می‌گردد.

بسیجی عاشق کربلاست، و کربلا را تو مپنداز که شهری است در میان شهرها، نامی است در میان نام‌ها نه، کربلا حرم حق است و هیچ کس را جز یاران امام حسین علیهم السلام راهی به سوی حقیقت نیست. کربلا، ما را نیز در خیل کربلا بیان بپذیر. ما می‌آییم تا برخاک تو بوسه زنیم و آنگاه روانه دیار قدس شویم.

خدایا چگونه می‌توان باور کرد این قوم با برترین مردم این‌گونه رفتار کرده‌اند.

صومعه را نوری فراگرفت. فضا پر از حس غریبانه‌ای شده بود. راهب سر مبارک امام حسین علیه السلام را در گوشه‌ای نهاد و گرد و خاک را از سر امام کنار زد. معصومیت عجیبی در آن چهره بود. راهب رفت و مشک و کافور آورد. در حالی که اشک می‌ریخت، آن سر مبارک را با مشک معطر ساخت. بعد آن را در پارچه‌ای گذاشت و در دامان خود نهاد و زار زار گریست. ناگهان صدای فضای صومعه را پر کرد: «خوش با حال تو و خوش به حال آن که حرمت این سر را شناخت.»

راهب به اطراف نگاه کرد. فقط صدا بود که در فضا طنبین انداز شده بود. پس از کمی سکوت دویاره بغضش ترکید و اشک از چشم‌هایش جاری شد. در حالی که سر مبارک را در دست داشت بر گونه‌های امام بوسه زد و آن را در آن‌نوش گرفت: راهب سریند کرد و گفت: «ای خدا، به حق عیسی اجازه بده تا این سرمقدس با من سخن بگوید.»

دویاره چشم به آن چهره مهریان و معطر دوخت. ناگاه آن چهره لب گشود: «ای راهب، چه می‌خواهی؟»

راهب که نگاه از صورت مبارک امام حسین برنامی داشت گفت: «تو کیستی؟»

- من پسر محمد مصطفی و پسر علی مرتضی و پسر فاطمه زهرا هستم. من شهید کربلایم. من مظلوم و تشنہ لیم.

احساس عطش در درون راهب راه پیدا کرد. صحنه‌ای در ذهنش مجسم کرد: دشته بی‌آب و یاران امام حسین علیه السلام که با لب تشنه به پیکار با دشمنان خدا می‌روند. دیگر صدای از امام نشنید. فضا را سکوت پر کرده بود و این ناله و زمزمه عاشقانه راهب بود که سکوت فضا را می‌شکست. قطره‌های اشک بر گونه‌هایش جاری می‌شد. صورتش را بر چهره مبارک امام گذاشت و گفت: «چهره از چهره‌ات برنمی‌دارم تا این که بگویی شفیع من در روز قیامت خواهی بود.

صدای دلنشیش امام گوش راهب را نوازش داد: «به دین جدم محمد علیه السلام بازگرد.»

راهب وقتی این را شنید، زمزمه روح بخش شهادت را بر لب جاری ساخت: «اشهد ان لا اله الله و اشهد ان محمدا رسول الله»

مرد مسیحی به دین اسلام روی آورد. لحظات مبارکی را داشت سپری می‌کرد. او بیه حال مظلومان کربلا می‌گریست و با خدا و در حضور بهترین مرد خدا راز و نیاز می‌کرد. نمی‌خواست که این شب

نگهبان به چهره شکسته راهب که قبایی خاکستری بر دوش داشت نگاه کرد و گفت: «بگو، چه می‌خواهی.»

راهب گامی جلوتر گذاشت و به نگهبان نزدیک شد: «من ده هزار درهم دارم که از پدرانم به ارث برده‌ام. به امیرتان بگویید من آن پول را به شما می‌دهم و شما در عوض این سر مبارک را به من بدهید تا هنگام رفتتن نزد من باشد.»

نگهبان وقتی این حرف را از راهب شنید، سر از پا نشناخت و گفت: «کمی صبر کن. بر می‌گردم.» بعد با شتاب خود را به فرمانده رساند. راهب دویاره فرصتی پیدا کرد که این مناظر غریب را از نظر بگذراند. نگهبان داشت موضوع را به فرمانده می‌گفت در حالی که انگشت اشاره‌اش روی پیرمرد مسیحی بود. او بیم این داشت که فرمانده تقاضایش را رد کند؛ اما با خود گفت: «وقتی حرف پول و سکه طلا در میان باشد، کسی جواب را نخواهد داد.»

طولی نکشید که فرمانده با نگهبان خود را به راهب رساند. فرمانده با غرور گفت: «تو که هستی و از کجا بی می‌آیی؟»

راهب گفت: می‌بینی که من راهبی بیش نیستم، پیرو دین حضرت عیسی.»

- درست است که تو این سر را در عوض ده‌هزار درهم می‌خواهی؟

- آری، من قول می‌دهم هنگام رفتتن این سر مبارک را به شما پس بدهم.

بعد به نقطه‌ای اشاره کرد و گفت: «آنجا را که می‌بینید، صومعه من است. روز و شبیم را در آنجا می‌گذرانم.»

فرمانده به جایی که راهب اشاره کرده بود، چشم دوخت و بعد روی راهب گفت: «ما تا صبح اینجا هستیم. این سر را به تو می‌دهیم به شرطی که اول صبح آن را به ما بازگردانی.»

در دل راهب غوغایی بود. دستانش می‌لرزید.

باور نمی‌کرد مقدس ترین سر در دستانش باشد. او خورشیدی را در دست داشت که بوی بهشت و پیامبر را می‌داد. خورشیدی که در دل شب

می‌درخشد و سایه‌ها را محو می‌کرد. او در دل می‌گردید و بر لبش زمزمه‌ای جاری بود: ای بزرگ مرد، کاش زنده بودید و با در رکابن بودم. ای برترین انسان، کاش در کنار شما بودم و خاک پایتان را سرمه چشمانم می‌کردم. با تو چه کرده‌اند این نامداران. این‌ها که اسم اسلام و دین محمد علیه السلام را با خود دارند؛ اما بونی از آن نبرده‌اند.

نگهبان با غرور گفت: «آری. در آنجا با حسین علیه السلام جنگ کرده‌ایم. حالا هم با اسرا به دربار یزید می‌رویم.»

راهب نام امام حسین علیه السلام را که شنید به یاد پیامبر افتاد. پیامبر که نوه‌اش را بسیار دوست داشت و شهادت او را در کربلا پیش‌بینی کرده بود.

خشم به ابروهایی پرسیست راهب نشست و پیشانی اش چین برداشت. می‌خواست بداند درست شنیده است یا نه. روی نگهبان کرد و گفت: «با حسین چنگیده‌اید؟ پسر دختر پیغمبر و فرزند پسر عمومی پیامبر خودتان؟»

مرد به علامت تأیید سرش را تکان داد. راهب در جا خشکش زد. واقعاً چه قوم نامردی که به امام خود و فرزند پیامبر رحم نکردن. دویاره چشم اشکبارش را دوخت به اسیران. آه بلندی کشید و خیره شد به سری که روی نیزه بود. چهره‌ای مهربان که نور از آن می‌بارید. راهب روی نگهبان گفت: «وای بر شما! اگر عیسی بن مریم فرزندی داشت، ما او را روی چشم‌هایمان می‌نشاندیم؛ اما شما...»

مظلومیت امام و غریبی اسیران دل راهب را شعله‌ور کرد. نمی‌توانست چشم از آن همه مظلومیت بردارد. نگهبان بی‌خیال و خونسرد مثل تکه سنگی ایستاده بود. او روزهای آینده را می‌دید که پاداش بزرگی را همراه سریازان دیگر، از دست یزید خواهد گرفت.

- از شما تقاضایی دارم!

گریستند.

دیگر وقت وداع بود. کاروان اسرا که نگهبانان زیادی در اطراف آنها بودند، به طرف شام حرکت کردند، طولی نکشید که در میان گرد و غبار راه آن کاروان از چشم‌های راهب دور شد. راهب با چشمی گریان و حسی غریب راه کوهستان را در پیش گرفت.

آن سیاه‌دلان به حرف راهب گوش نکردن و سرهای عزیز را روی نیزه‌ها گذاشتند. به میان راه که رسیدند، فرمانده به یاد سکه‌هایی افتاد که راهب داده بود. وقتی کیسه پر از سکه طلا را گشوند آنچه دیدند باورشان نشد. در جا خشکشان زد. سکه‌ها تبدیل به سنگ شده بودند. سنگ‌هایی که مثل سکه بودند و در دو روی آن آیاتی از قرآن نوشته شده بود.

فرمانده یکی از سنگ‌ها را برداشت و نگاه کرد و این آیه به چشم خورد: «و لا تحسين الله غافلاً عما يعْمَلُ الظالِّمُونُ» در طرف دیگر سنگ این آیه حک شده بود: «و سيَّلَمُ الظَّالِّمُونَ مِنْ قَبْلِهِنَّا».

شد و رو به یکی از نگهبانان گفت: «با امیرتان صحبتی دارم.»

فرمانده که لباس رزمش را به تن کرده بود خود را به راهب رساند. به چشم‌های سرخ اشک‌آلواد

راهب نگاه کرد و گفت: «دیگر چه می‌خواهی؟»

راهب گریست و در حالی که شانه‌هایش به خاطر گریه می‌لرزید، گفت: «تو را به خدا و به حق

محمد(ص) سوگند می‌دهم آنچه را که تاکنون با

این سر مقدس کرده‌اید، دیگر نکنید، این سر

قدس را از صندوق ببرون نیاورید.»

امیر گفت: «باشد چنین خواهیم کرد.»

مرد مسیحی که حالا مسلمان شده بود، سر

مبارک امام را به آنان تحويل داد و سراغ اسیران رفت، خانواده امام و کودکان هاشمی دریند بودند.

امام سجاد^{علیه السلام}، امام محمد باقر^{علیه السلام} که چهارسال

بیشتر نداشت، حضرت زینب^{علیها السلام} و دیگر دختران

که مظلومانه باید راهی شام می‌شدند. گرد غریبی بر جسم آن‌ها نشسته بود. راهب از همه آن‌ها

دلجویی کرد و مشغول عزاداری شد. آن جمع، مظلومانه در عزای امام و یارانش نوحه سردادند و

غريب به منزل صبح برسد. او که خورشيد امامت را در صومعه خود داشت، نمی‌خواست آفتاب آسمان

از پشت کوه ظاهر شود و چهره زمين را روشن کند.

سر امام او را نورانی کرده بود. اما لحظه‌ها آنقدر به

تندي سپری می‌شد که چاره‌ای جز تسلیم شدن در برابر صبح نداشت.

چشمان اشک‌آلوادش را پاک کرد و به پنججره خيره شد. دیگر چهره آسمان سرمه‌ای نبود.

ستارگان بی‌شمار شب با طلوع آفتاب صبحگاهی محوش شده بودند و رنگ آبي روشن از پنججره به درون

مي‌ريخت. راهب بلند شد و سر مبارک را در دست گرفت. لحظه تلخی بود. او باید سر مبارک امام

حسين^{علیه السلام} را تحويل آن سیاه‌دلان می‌داد. اى کاش آن‌ها همه سنگ می‌شدند تا اين‌گونه با غرور

و تکبر به اهل بيت آفتاب، ظلم نمی‌کرden.

اسپها زین می‌شدند و شترها از جاي

برمي خاستند. چند نگهبان که مأمور حمل سرها

بودند، يکی يکی سرهای مبارک را از صندوق درمی‌آورند و با سنگدلی آن‌ها را روی نيزه

مي‌گذاشتند. راهب به آن مردان سیاه‌دل نزدیك

خوشبپری کاهه‌گر غروب نمی‌کند

بیت پاک و مطهر بود. هر چند نام خانوادگی اش حکایت از این

جنبه باز شخصیت او، یعنی طهارت و پاکی روحش می‌کرد، ولی

می‌بایست نامی که برای او انتخاب می‌شد، نشان‌دهنده جنبه دیگری از شخصیت او باشد و لذانام «مرتضی» بر او نهادند تا

حکایت از روش پسندیده و شیوه مرضی او در زندگی باشد. بدین

ترتیب بود که زندگی «استاد مرتضی مطهری» آغاز شد. در سینم

کودکی به مکتب خانه رفت و به فراگیری قرآن و سایر تعلیمات ابتدایی پرداخت. در سن سیزده سالگی یعنی سال ۱۳۱۱ شمسی

به حوزه علمیه مشهد عزیمت نمود و تحصیل مقدمات علوم دینی را آغاز کرد. در این دوران یکی از فرازهای حساس زندگی

استاد مطهری، که نقش بسیار تعیین‌کننده در حیات علمی و

معنوی او نیز در حیات ایدئولوژی اسلامی داشته است، نمایان

می‌گویند: «پس از هر شهادتی، یک روشنایی پیدا می‌شود. این سخن، سخن بسیار درستی است و ارزش شهید و شهدا را ثابت می‌کند.»

«از نظر اجتماعی، مثال شهید و شهادت که روشنی ایجاد می‌کند مثال یک سلسله کارهای خیر فردی است که در قلب فرد ایجاد روشی می‌کند، نظری ایثار، انصاف‌دادن، مبارزه با هوای نفس.»

در حقیقت شهادت نوعی تصفیه نفس است برای اجتماع.»

«استاد مطهری»

□ زندگی نامه شهید:

در ۱۳ بهمن ماه سال ۱۲۹۸ هش در قریه فریمان در خانواده‌ای از اهل علم و تقوادیده به جهان گشود: خانواده‌ای

که انوار علم و ایمان، تقاو و پاکی، راستی و درستی در آن پرتو افکنده و نام شایسته «مطهری»، بهترین معرف این